

Ministarstvo rudarstva i energetike je 16. januara 2020. godine objavilo da je prestala da važi Uredba o podsticajnim merama za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, a WWF Adria, svetska organizacija za zaštitu prirode, smatra da je to prilika da Vlada Republike Srbije iz buduće legislative isključi podsticaje za mini hidroelektrane, na čiju štetnost već godinama upozoravaju stručnjaci, organizacije civilnog društva i lokalne inicijative širom Srbije, navodi se u saopštenju ove organizacije.

Prema analizi socio-ekonomske opravdanosti podsticajnih mera za male hidroelektrane, koju je za WWF Adriju uradio ekonomski stručnjak Damir Miljević, ne postoje nikakvi socijalni, niti ekonomski razlozi zbog kojih bi trebalo nastaviti sa podsticanjem izgradnje malih hidroelektrana.

U studiji se između ostalog navodi da je zastupljenost struje proizvedene u 85 postojećih malih hidroelektrana u Srbiji svega 0,76% od ukupno proizvedene struje u 2018. godini. Iz toga proizlazi da Srbija, iako je uložila značajne napore u izmene zakona i osigurala ceo niz visokih podsticaja za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama, neće dostići ciljeve definisane Strategijom razvoja energetike do 2020. godine.

Kako se navodi u studiji „to govori da je izabrani model i način podsticanja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije bio neefikasan, pogotovo ako se ima u vidu činjenica da je proizvodnja iz energije sunca i vetra bila ograničena godišnjim kvotama, za razliku od proizvodnje iz mHE.“

Postavlja se pitanje za koga je osmišljen ovakav sistem podsticaja? Podaci iz studije ukazuju na to da mini hidroelektrane nemaju značajnu ulogu, niti mogu doprineti razvoju elektroenergetskog sistema Srbije. Istovremeno, imaju veoma štetan uticaj na prirodu i biodiverzitet u odnosu na ostale obnovljive izvore energije.

Analiza dalje pokazuje kako su „podsticajne otkupne cene u Srbiji daleko veće od tržišnih cena po kojima se električna energija može kupiti na berzama. S obzirom na to da su podsticajne otkupne cene veće od tržišnih cena za 91% do čak 2,7 puta, postavlja se ozbiljno pitanje racionalnosti odluka Vlade da po ovim cenama vrši otkup električne energije iz MHE, jer bi ekonomski racionalnije bilo kupiti tu električnu energiju na slobodnom tržištu.“

Uz sve navedeno, jasno je da društvena korist od struje proizvedene u malim hidroelektranama nije velika. Štaviše, kada se podvuče crta, postojeći model podsticaja donosi gubitke za celo društvo. I dok su građani Srbije prema ovom modelu gubitnici, najveći dobitnici su investitori u male hidroelektrane i finansijske ustanove koje su omogućile sredstva za njihovu izgradnju. Oni ne snose nikakav finansijski rizik, jer im država

garantuje otkupnu cenu struje u razdoblju od 12 godina.

“Uzimajući u obzir finansijsku štetu koju mHE čine građanima i nepopravljive posledice koje imaju na prirodu i biodiverzitet, potrebno je trajno ukinuti postojeći model podsticaja električne energije proizvedene u malim hidroelektranama, a sve buduće podsticaje treba usmeriti prema drugim obnovljivim izvorima energije, poput sunca i vetra”, poručuje Igor Vejnović iz organizacije Bankwatch.

Ova inicijativa nastavlja se na otvoreno pismo koje su organizacije civilnog društva krajem prošle godine uputile premijerki Ani Brnabić, a na koju do danas iz Vlade nije stigao odgovor. U njemu se poziva na izmene propisa i isključivanje malih hidroelektrana iz sistema podsticaja, te formiranje radne grupe koja bi bila uključena u pripremu izmena Zakona o energetici Republike Srbije.

„Vreme je da Vlada prihvati činjenice i zaustavi štetne propise kada su u pitanju male hidroelektrane. Poslednjih desetak godina svedoci smo systemske devastacije prirode i reka širom Srbije, a sve u korist malog broja podobnih pojedinaca i finansijskih institucija. Zbog svega toga, WWF je pokrenuo kampanju za zaustavljanje sistema podsticaja u Srbiji, ali i drugim zemljama regiona, kako bi se stalo na kraj ekocidu i zaštitile poslednje reke slobodnog toka u Evropi. Iako svi imamo pravo na očuvanu prirodu i zdravu životnu sredinu, systemski se uništavaju naši prirodni resursi kojima se malo koja zemlja u Evropi može pohvaliti“, zaključuje Nataša Milivojević iz WWF Adrije.

Izvor: daljine.rs